

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central (jud. I. Cotea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. V. Movilă, S. Pilipenco, E. Dvurecenshii)

ÎNCHEIERE

21 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de SA „Apă Canal Cahul”,
în cauza în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Iurașco Alexandru împotriva SA „Apă Canal Cahul” privind anularea procesului - verbal nr. 89 din 16 noiembrie 2018 al ședinței comisiei de examinarea cazului de încălcarea clauzelor contractuale, pretins consum fraudulos al apei, obligarea SA „Apă Canal Cahul” de a conecta imobilul la rețeaua publică de aprovizionare cu apă, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Cahul prin care au fost respinse apelurile declarate de către Iurașco Alexandru și de SA „Apă Canal Cahul” și menținută hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 19 februarie 2019, Alexandru Iurașco a depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă Canal Cahul” privind anularea procesului – verbal nr. 89 din 16.11.2018 al ședinței comisiei de examinare a cauzelor de încălcare a clauzelor contractuale de către consumatorii finali, care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a volumului de apă consumat, emis de SA „Apă Canal Cahul” ca fiind ilegal, obligarea SA „Apă Canal Cahul” să conecteze bunul imobil situat în mun. Cahul, str. XXXXXXXX, la rețeaua publică de aprovizionare cu apă, și încasarea de la SA „Apă Canal Cahul” în folosul său în contul recuperării prejudiciului material în suma de 2 434 lei, prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei și cheltuieli legate de judecarea prezentei cauze.

În motivarea cererii înaintate a indicat că, din anul 2008 este proprietar al bunului imobil - casă de locuit amplasată mun.Cahul, str. XXXXXXXX, unde locuiește cu familia, are la întreținere doi copii minori. Până la 22 ianuarie 2019 s-a folosit de serviciul public de aprovizionare cu apă potabilă, achitând consumul apei conform facturilor.

Contorul de evidență a apei se află în fântâna amplasată în stradă pe teren public. Ultima plată a efectuat-o la 17 septembrie 2018 conform indicațiilor 01236 indicate în factura operatorului.

La 07 octombrie 2018, a primit factura operatorului la suma de 10 500 de lei cu indicațiile contorului 01993, după care verificând datele contorului și constatând că ele nu corespund celor din factură a contestat factura respectivă la operator prin cererea înregistrată sub nr.1370 la 09 octombrie 2018.

La sfârșitul lunii noiembrie sau începutul lunii decembrie 2018, data precisă nu o ține minte, la sediul operatorului i-a fost înmănată o copie de pe procesul-verbal nr.89 din 16 noiembrie 2018 al ședinței comisiei de examinare a cazurilor de încălcare a cauzelor contractuale de către consumatorii finali, care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a volumului de apă consumat prin care i se propune să achite consumul de apă conform indicațiilor 01993 și instalarea contorului nou din surse financiare proprii.

Tot atunci i-au fost înmănate două copii a proceselor verbale din 27 septembrie 2018 și din 26 octombrie 2018 privind verificarea bunului imobil care au fost întocmite în lipsa reclamantului, sau a reprezentantului împuternicit de el, fapt care constată încălcarea de către operator a prevederilor p.p. 64 lit.b); 66 lit.z); 83 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr.271 din 16.12.2015 (în continuare Regulament).

Tot la acea dată reprezentantul operatorului în persoana inginerului șef-Stoiciu Ion a comunicat că va fi inițiată procedura demontării contorului pentru constatarea tehnico-științifică, ca urmare să fie luată o decizie pe caz.

Astfel, la 15 decembrie 2018, a primit scrisoarea operatorului sub nr.379 din 13 decembrie 2018 prin care ultimul a comunicat că inițiază procedura de demontare a contorului, fără indicarea timpului preconizat demontării, pentru a fi efectuată constatarea tehnico-științifică de constatare dacă contorul este deteriorat, dacă s-a intervenit în contor sau că sigiliile operatorului sunt deteriorate. Tot prin această scrisoare i s-a propus în termen de 10 zile să se prezinte la sediul pârâtului cu buletinul de identitate și documentele care confirmă dreptul de proprietate pentru încheierea contractului de furnizare a serviciului public respectiv. La 21 decembrie 2018, s-a conformat scrisorii, și a depus cererea înregistrată sub nr.1663 cu anexarea copiilor documentelor solicitate.

La 22 ianuarie 2019, fără temei legal prevăzut la p.p.141; 146; 147;149 din Regulament, contrar prevederilor p 144 alin.(1) lit.a) din Regulament, reprezentanții pârâtului au deconectat bunul imobil de la rețeaua publică de aprovizionare cu apă, în rezultatul acestor acțiuni abuzive până în prezent familia fiind lipsită de acest serviciu public. În aceeași zi contorul a fost demontat și la 23 ianuarie 2019 i-a fost predat pentru prezentarea lui la constatarea tehnico-științifică.

Contorul sigilat a fost prezentat la Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare, Direcția Sud la 28 ianuarie 2019 și la 06 februarie 2019 a primit raportul de expertiză extrajudiciară nr.34/12/3-R-5 din 06 februarie 2019 prin care se constată că integritatea corpului contorului și a sigiliului nu a fost afectată, urme mecanice de intervenție pe corp, pe detaliile și suprafețele interioare ale contorului nu sunt prezente și sigiliul contorului nu prezintă urme de dublă/multiplă presare/sigilare. Contorul sigilat și raportul de expertiză a fost predat operatorului la 13 februarie 2019.

La 23 ianuarie 2019, prin scrisoarea sub nr.17 pârâtul l-a înștiințat că nu va

încheia contract și nu va presta serviciul de alimentare cu apă pe adresa dată până nu va fi achitată datoria curentă și îndeplinite deciziile comisiei conform procesului-verbal nr.89 din 16 noiembrie 2018 care a fost semnat de el.

În legătură cu aceasta reclamantul a menționat că pârâtul acordă statut de decizie procesului-verbal nr.89 din 16 noiembrie 2018 contrar prevederilor p.p.92-95 din Regulament, fapt care îl impune a solicita instanței de judecată repunerea în termen pentru depunerea prezentei cereri în vederea anulării procesului-verbal nr.89, ilegal, cu statut de decizie.

Prin acțiunile sale abuzive, contrar prevederilor normative în domeniu, pârâtul i-a provocat prejudiciu material în sumă de 4 434 de lei care constau din cheltuieli pentru efectuarea expertizei și cheltuieli legate de procurarea apei potabile. Totodată lui și familiei i-au fost pricinuite daune morale care se manifestă prin lipsa apei potabile și de uz casnic pe o perioadă mare pe timp de iarnă, crearea unui disconfort, prin comportamentul abuziv al pârâtului. Paguba morală o estimează la suma de 50 000 de lei

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul central, a fost admisă acțiunea, fiind anulat procesul - verbal nr. 89 din 16 noiembrie 2018 al ședinței comisiei de examinarea cazului de încălcarea clauzelor contractuale a SA „Apă Canal Cahul” referitor la pretinsul de consum fraudulos al apei din partea lui Iurașco Alexandru.

A fost obligată SA „Apă Canal Cahul” să conecteze casa de locuit a lui Iurașco Alexandru, nr. X de pe str. XXXXXXXX din mun. Cahul la rețeaua publică de aprovizionare cu apă în termen de cinci zile din momentul în care hotărârea devine definitivă.

A fost încasată de la SA „Apă Canal Cahul” în beneficiul lui Iurașco Alexandru, în contul reparării prejudiciului material cauzat suma de 2 434 lei și în contul reparării prejudiciului moral suma de 20 000 de lei, iar cu titlu de taxă de stat suma de 470 lei.

Nefiind de acord cu această hotărâre, la 04 aprilie 2019, SA „Apă Canal Cahul” a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Iurașco Alexandru.

La fel, Iurașco Alexandru în dezacord cu hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central din 29 martie 2019, a depus la 26 aprilie 2019, apel prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii în partea pretențiilor respinse.

Prin decizia din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Cahul au fost respinse apelurile declarate de către Iurașco Alexandru și de SA „Apă Canal Cahul” și menținută hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Cahul, sediul central.

În susținerea soluției de admitere parțială a acțiunii instanțele au reținut că, SA „Apă Canal Cahul” contrar prevederilor pct. 141; pct. 144 alin. (1), lit. a) pct. 146-147; pct. 149 din Regulament, potrivit căruia, este interzisă deconectarea dacă, consumatorul a contestat la operator factura de plată a serviciului furnizat, deconectarea se face doar prin ordin de deconectare semnat de persoana responsabilă a operatorului, personalul operatorului în ziua preconizată deconectării prezintă ordinul de deconectare sub semnătura consumatorului, a hotărât că nu va încheia contract și nu va presta serviciul de alimentare cu apă până nu va fi achitată datoria curentă și îndeplinite deciziile comisiei conform procesului-verbal nr. 89 din 16

noiembrie 2018. Instanțele au constatat că, procesul - verbal nr. 89 din 16 noiembrie 2018, reieșind din conținutul acestuia, nu corespunde ca formă, lipsind în el indicarea expresă a dreptului și termenul de contestare, fiind contrar prevederilor din Regulament.

La fel, a fost reținut că, prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 34/12/3-R-37 din 06 februarie 2019 întocmit de Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al IGP al MAI s-a concluzionat că, integritatea corpului mecanismului mecanic de evidență a apei nr. 028437, ridicat prin procesul - verbal de transmitere- predare a echipamentului de măsurare din 23 ianuarie 2019 a SA „Apă Canal Cahul, nu a fost afectată. Urme mecanice de intervenție pe corp, pe detaliile și suprafețele interioare ale mecanismului mecanic de evidență, prezentat la examinare, nu sunt prezente. Integritatea sigiliului a mecanismului mecanic de evidență a apei nr. 028437, nu a fost afectată. Sigiliul a mecanismului mecanic de evidență a apei nr. 028437, nu prezintă urme de dublă/multiplă presare/sigilare”, ceea ce dovedește faptul că mecanismul intern al contorului de apă nu poate fi supus intervenției fără a afecta sigiliul propriu zis al contorului aplicat după verificarea metrologică inițială sau după verificarea metrologică obligatorie repetată care urma să aibă loc la expirarea de fiecare dată a intervalului de timp de 60 luni.

Iar, în cursul examinării cauzei, de către reprezentantul SA „Apă Canal Cahul” a fost confirmat faptul că, contorul nu se află pe teritoriul gospodăriei lui Iurașco Alexandru, ci pe teren public, în stradă, într-o fântână, care aparține operatorului, însă în cazul în care contorul este instalat în limitele proprietății operatorului, responsabilitatea pentru integritatea contorului și a sigiliilor operatorului aplicate revine operatorului. La fel, reprezentantul SA „Apă Canal Cahul” a indicat că, nu dispune de date când contorul a fost supus verificării metrologice, la fel și când a fost instalat contorul și nici nu a fost prezentat act de instalare a contorului în prezența consumatorului și nici nu a putut confirma existența unui astfel de act. Însă, la materialele cauzei un astfel de act lipsește chiar dacă, potrivit pct. 73 din Regulament, operatorul este obligat să informeze solicitantul, potențial consumator, despre parametrii și caracteristicile tehnice ale contoarelor ce urmează a fi instalate, precum și despre tipurile contoarelor, legalizate pe teritoriul Republicii Moldova de către autoritatea centrală de metrologie.

Instanțele ierarhic inferioare au acceptat raportul de constatarea tehnico-științifică întocmit de Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al IGP al MAI și au respins ca mijloc de probă, raportul de expertiză extrajudiciară repetată efectuat de BAEJ „CEXIN”, deoarece din start SA ”Apă Canal Cahul” la momentul predării contorului reclamantului pentru prezentarea la constatarea tehnico-științifică, i-a propus numai SRL „CEXIN” cu sediul din mun. Chișinău, fapt care nu a fost negat. Totodată, Iurașco Alexandru ca persoană în drept de a participa la efectuarea verificării nu a fost prezent la efectuarea expertizei repetate și nici preavizat despre solicitarea ei. Mai mult ca atât, din conținutul expertizei și facturii de plată reiese că, solicitarea și prezentarea contorului către „CEXIN” a avut loc la 19 februarie 2019, însă solicitarea SA „Apă Canal Cahul” către „CEXIN” este datată cu 20 februarie 2019 sub nr. 49, adică cu o zi mai târziu. Iar, în raportul realizat de SRL „CEXIN” este indicat că, contorul a fost examinat la 19 februarie 2019, dată la care contorul

încă nu parvenise la SRL „CEXIN”.

La 16 ianuarie 2023, SA „Apă Canal Cahul” a declarat recurs împotriva deciziei din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Cahul, iar la 17 februarie 2023 a prezentat motivarea, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că SA „Apă Canal Cahul” este operator de serviciu public de alimentare cu apă și nicidecum nu este o autoritate publică, iar cauza a fost examinată de un complet constituit ilegal. La fel, a menționat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat cadrul legal, au apreciat în mod arbitrar probatoriul.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Cahul a pronunțat decizia contestată la 22 decembrie 2022, în ședință publică.

Materialele cauzei atestă că la 29 decembrie 2022, Curtea de Apel Cahul a notificat dispozitivul deciziei instanței de apel participanților la proces, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 115).

Recursul nemotivat împotriva deciziei din 22 decembrie 2022 a Curții de Apel Cahul a fost depus la 16 ianuarie 2023.

Totodată, materialele cauzei atestă că, decizia motivată a fost expediată, la 03

februarie 2023, iar motivarea recursului SA „Apă Canal Cahul”, a depus la 17 februarie 2023.

În condițiile enunțate, instanța de recurs constată respectarea de către SA „Apă Canal Cahul”, a termenului prevăzut de art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului) la declararea recursului.

La 01 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Iurașco Alexandru copia recursului depus de SA „Apă Canal Cahul”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de SA „Apă Canal Cahul”.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de SA „Apă Canal Cahul” se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă